

ו: ה

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

כו א מ"א פ"א מ"א
חגיגה הלכה א:

גליון הש"ס

תוספות ר"ה יש בשמחה
ו' ו' ולא בשתיהן. עין
פסקה ד' ע' פ"ב תוספת
ד"ה מ"ט:

מוסף רש"י

ופרטות באהל מועד.
לאחר שזרקו כמסור
לאמרה מורה הכיני למטה
ושם תפסוהו וחיטש ונתח
זבחים י"ט. ונתחלוש
בערבות מואב. מהנה
מוטת שמוח מטה וזמרה
לס על המדר דמכני
(דברים א) בעני היקד
לארץ מואב הולא משה וי'ו
ושם מפי משה לישאל
ושם ד' ו'. עולה
שחקרוהו יצחק
במדבר. נמנדר שני קודם
מתן תורה ישרא אל נגרי
וג' וזבחים קטן. ויעלו
עולת השבת. ויג'
לאפקוק את כל הטעם
אלתהם. או דילמא
אידי ואידי פרים וז'ן
נתחמה טעמ עולת אל
טעם נרק ועינ עולת אל
שחמך לל לחיו ויוט

רבינו חננאל

ישראל במדבר עולת ראה
הוא וז'ה ורבי עקיבא
ור' יוסי הגלילי סברי
עולת תמיד הוא ביש
הא דאמר ר' ישמעאל
דתיא כללות באמרו בסיני
ופרטות באהל מועד
וליא מיד רבסיני לא בעי
השפט ונתח דרא איהו
כלות נאמר בסיני ובסוף
כפי הפשט ונתח שואמר
הפסוק את העולה ונתח
אותה לתתיהו. אלא לאו
שיי לאו עולת תמיד
הוא. אלא עולת ראה
הוא. ר' אליעזר דמי דתיא
עולת תמיד העשויה בהר
סיני ר' אליעזר אומר
משעה לאמרו בסיני והיא
עומה לא קרבה ר' עקיבא
אומר היא עומה קרבה
בסיני ושם לא פסקה.
כי חיסא איני והכחיבו
הזבחים ומנהג הנשת
ל' כי במדבר ארבעים שנה
קייב ישראל ל' ששבור ע"ו
הקריבו עולת תמיד בכל
ארבעים שנה שהיו ישראל
במדבר וזכו אידי עקיבא
כללות ופרטות נאמרו
בסיני ותשנ באהל מועד
ועתהלו בערבות מואב
ר' יוסי הגלילי דתיא
ר' יוסי הגלילי אומר
ג' מצות נעשו ישראל
עלילתין לרנן ראה חגיגה
ושמחה יש בראיה משא"כ
בשתיהן שהראה טרה
לגובה משא"כ בשתיהן.
ויש בחגיגה משא"כ
בשתיהן שהחגיגה ישנר
לפני הרבו מה שאין
כן בשתיהן ויש בשמחה
ששמחתה ונהנה בנינים
בכאושיה מה שאין כן
בשתיהן. קתי מיהא
שהחגיגה ישנה לפני
הרבו מה שאין כן
בעולת ראה ובשמחה
שיי דסבר ר' יוסי הגלילי
עולה שחקרוהו בני ישראל
במדבר עולת תמיד הוא.

מי איבא מיד דמיעקרא לא בעי הפשט. דוקא (א) קא נבעיה ליה
משום דעיקר הפשט תמידי בגופיה אבל מעולה ראהי אע"ג דלמח
הוא דטעונה הפשט לא קשה ליה מדי לאלו בגופיה כתיב:
רבי עקיבא וכו'. אע"ג דנחמישי צנה מוצה ולא ניתנה תורה עד

סיני דריש מלתיה שעה
דנאמר מעשיה כסיני מכחכי עולת
תמיד העשויה צהר סיני ומאן דלא
דריש האי מוקי לה דעולה טעונה
כלי וכן פירש רש"י זנימוקי חומש
העשויה צהר סיני ובסיפרי דריש לה
שנעשית צהר סיני קודם למורה
והיינו בחמישי שנה מוצח:

יש בשמחה שאין בשתיהן. ובמסופ'
גרסינן שהשמחה יש לה
ושלומין כל שבעה * ולא נשתיהן
ושמעתה שלנו ללא גריס ליה
סבירא ליה דגם צאיך יש להן
שלומין ולא קאמר יש נשתיהן
שצריכין שיעור מה שאין כן נשתמה
לחימה אף שמחה יש לה שיעור ומיהו
כאלו הכי ניתח דלא נחית למימתי
נלא כלל דכפריש לעיל דף (ג:);
רק חומרא צלחת שאין בשמים ולהכי
לא חשיב שתייהן אינן צאיך מכל דבר
מה שאין כן נשתמה צלחה מכל דבר
דהא חומרי דשמים כלל קא חשיב:
אידי ואידי פרים הוו. אליבא דרמ"ד
עולת ראהי הואי ואפי' למ"ד
עולת תמיד קודם מתן תורה היטה
אל הפשט ונימוח לרבי יוסי הגלילי:
ב"א נפקא טיבה. כלומר מאי
דקיה היה וכן פריך צפי"ק
דיומא (דף ה: טס) גבי ילד הלנישן
במסחים (ל' גבי אימורי פסקיהו)
ובמסנהדרין (דף טו: טס) גבי שור
סיני בכמה לא בעי משום דסבירא
ללאופי דורות משעה ונע"ז פרק
שני דף (ג:). ובמסנהדרין (דף י"א: ג)
גבי נמה שמש משה כל ימי המלוכה
ללא פריך ליה התם נמי למיסבר
קראי לפי שלא מלינו בגדי כהונה
רק להארן ונינו ועוד דלכתי לא
נחמכו בגדיים לענין עלייהו אחיה
ונפקא מינה לעבוד מלואים גלא
הולת בגדיים:

לפסוקי טעמא. ולא דמי לה'
מקראות שאין להן
הכרע (יומא דף נס) ולא אליהן צחר
פסוקי עעמא הנס) ולא מלי קאי
רק לתק מיניהו דלאן משמעות שתייהן
זה אבל הכא מלי קאי לתרויהו:
שאיין אהו שיעור הפאה. דכתיב
לא תלה פאת שדך (ויקרא
יט) ומדאורייתא היא אליו מדרבנן
וט' אמר בצריך ראשית הגז (מילין דף

קל: וטס) אין פוחזין (לעני בגורן פחות) מששים ופליגי אמוראי
כירושלמי חד אמר אין להם שיעור למעלה ולא למטה כלומר יוכל
לפחות עד חטה ולמעלה כל שדהו וחד אמר למעלה אין לה שיעור הא
למטה יש לה ובעי מאי בנייהו כלומר דלוי לכולי עמא איכא ושמי
אס פיחת מששים למאן דאמר אין לו שיעור כלל מה שנתן נתן ופטור נופאה ואס הוסיף חייב נמעשר ולא מאן דאמר יש לו שיעור למטה
מה שנתן נתן ואינו פטור נופאה וזה העני ומחויב נמעשר עד שישלם שיעור ששים צבת אחת דלא הוא פאה אס לא שילם לו
צבת אחת כו' ופריך אמאי לא חשיב תרומה ומשני תפטר מפני המחלוקת לשון פלוגמא דומיא דמחלוקת בשניהן דלוקין צבורף
(כ"מ דף ז:). כלומר שיש צה חילוק דאמר רבי יוחנן עושה אדם כל שדה צבורים ולא אמר עושה כל שדה תרומה דהא בעינן ראשית
שצריך וכו'. ובעי מאי בנייהו כלומר דלוי לכולי עמא איכא ושמי
שדהו פאה כלומר דכתיב פאת שדך בקולך תלה רחמנא פאה בקליר והכי קאמר דמשמחהיי צפאה אין לה שיעור וכי תימא
צבורים נמו הכתיב ראשית ולביעי שירים ניכרים כמו בתרומה דמרינן ליה ההם ראשית כל צבורי כל ואני הייתי מפרש מפני
המחלוקת עין יפה עין רעה וזינוגית לאפוקי הך דעינייט שיה ועוד דפליגי במסכת תרומה (פיק ד מ"ה) המרנה בתרומה רבי
אליעזר דאמר אחת מעשרה יתר מכאן יעשה תרומת מעשר למקום אחד רבי ישמעאל אומר מחלה תרומה ר' עקיבא
אומר עד שיעיר שם מולין ומפסי דיוסלמי טעמא דרבי ישמעאל דראשית דגן רזי לראשית שיהו כדגן:

מאשר טעמים שאין מפסיקין כגון פשטא או רביע: לאומר הרי עלי
עולה כו' גר' ולא גרבי' כאומר: נפקא מינה לאומר הרי עלי עולה כאוסה
עולה. מה יבא פרים או ככשים תיקו: נתן הסס. במסכת פאה:
הפאה
אמר עד שיעיר שם מולין ומפסי דיוסלמי טעמא דרבי ישמעאל דראשית דגן רזי לראשית שיהו כדגן:

ופרטות באהל מועד. משקוס המשכן ודיבר עמו מעל (א) הפרכות
סס פירש לו הכתוב דמכביס) וקרא אל משה ודיבר ה' אליו מאהל
מועד לאמר ונסכפר מורה כהנים דהיינו וקרא נתפרשו כל הלכות
קרבן וכן דברים הרבה: ונשנו. טעם שנית וכל מה שנאמר כאן נאמר
כאן ודע"פ שאלה נכתב: ונשאלו

ועפרות באהל מועד ור' עקיבא אומר כללות
ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד
ונשתלשו בערבות מואב ואי סלקא דעתך
עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד
הוא מי איבא מיד דמיעקרא לא בעי הפשט
וניתוח ולבסוף בעי הפשט וניתוח ר' אלעזר
דתיא עולת תמיד העשויה בהר סיני ר'
אלעזר אומר מעשיה נאמרו בסיני והיא
עצמה לא קרבה רבי עקיבא אומר קרבה
ושבו לא פסקה אלא מה אני מקיים ה'זבחים
ומנחה הגשתם לי במדבר ארבעים שנה
בית ישראל שבטו של לוי שלא עבדו ע"ז
הן הקריבו אותה בית הלל הא דאמרן ר'
עקיבא הוא נמי דאמרן ר' יוסי הגלילי דתיא
ר' יוסי הגלילי אומר א'ישלש מצות נצטוו
ישראל בעלותם לרגל ראייה והגנה ושמתיה
יש בראייה שאין בשתיהן ויש בחגיגה שאין
בשתיהן יש בשמחה שאין בשתיהן יש
בראייה שאין בשתיהן שהראהי עולה
כולה לגבוה מה שאין כן בשתיהן יש בחגיגה
מה שאין בשתיהן שהגיגה ישנה לפני הדיבור
מה שאין בשתיהן יש בשמחה מה שאין
בשתיהן שהשמחה נוגתה באנשים ובנשים
מה שאין בשתיהן ור' ישמעאל מאי טעמא
קא מוקמת ליה כבית שמואי אי סלקא
דעתך עולה שהקריבו ישראל במדבר עולה
תמיד הואי מי איבא מיד דמיעקרא לא
בעי הפשט וניתוח ולבסוף בעי הפשט
וניתוח והא רבי יוסי הגלילי דאמר עולה
שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי
מעיקרא לא בעי הפשט וניתוח ולבסוף בעי
הפשט וניתוח דתיא רבי יוסי הגלילי אומר
עולה שהקריבו ישראל במדבר אינה טעונה
הפשט וניתוח לפי שאין הפשט וניתוח אלא
מאהל מועד ואילך כמו מכאן ר' ישמעאל
בעי רב חסדא האי קרא היכי כתיב וישלח
את נערי בני ישראל ויעלו עולות כבשים
ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים או
דלמא אידי ואידי פרים הוו למאי נפקא
מינה כזו זוטרא אמר לפיוסוק טעמים
רב אחא בריה דרבא אמר לאומר הרי
עלי עולה כעולה שהקריבו ישראל במדבר
מאי פרים הוו או כבשים הוו תיקו
יתנן התם אלר דברים שאין להם שיעור

הפאה
מאשר טעמים שאין מפסיקין כגון פשטא או רביע: לאומר הרי עלי
עולה כו' גר' ולא גרבי' כאומר: נפקא מינה לאומר הרי עלי עולה כאוסה
עולה. מה יבא פרים או ככשים תיקו: נתן הסס. במסכת פאה:
הפאה
אמר עד שיעיר שם מולין ומפסי דיוסלמי טעמא דרבי ישמעאל דראשית דגן רזי לראשית שיהו כדגן:

הפאה
אמר עד שיעיר שם מולין ומפסי דיוסלמי טעמא דרבי ישמעאל דראשית דגן רזי לראשית שיהו כדגן:

הזבחים

(א) תוספת פ"א (ב) ז' ז' ז' ק' ק'
ק' (ג) ז' ז' ז' ז' ז'
(ד) ז' ז' ז' ז' ז' ז'
(ה) ז' ז' ז' ז' ז' ז'

תורה אור השלם

1. עלת תמיד העשויה
בהר סיני לרוב נתיח
אשר ליה במדבר כמו
2. הזבחים ומנחה
הגשתם לי במדבר
ארבעים שנה בית
ישראל: עמוס ה' כס
3. וישלח את נערי בני
ישראל ויעלו עולת
ויזבחו זבחים שלמים לי
פרים: שמות כד ה'

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ויפוטות
וי' מעל הפטרות סס:
(ב) ר"ה ל"ה ככשין וי' וי'
לאוקמה ככשין דהא רבי
יוסי: (א) ז' וי' ד"ה מ'
איכא וי' וי' דוקא מצולת
תמיד קא מבעיה ליה:
(ד) ר"ה למאי נפקא מינה
והי' גבי חומרי פסחים
דאמרין מאי דהיה
היה ובמסנהדרין: (ה) ר"ה
שאיין וי' דליתו מדרבנן
הא אמר וי' אין תחתין
לפאר אפילו בחוגה
לארץ פחות מששים וי'
אין לס שיעור לא למעלה
ולא למטה ולומר למטה
יכול לפחות וי' יכול
עמא איכא שיעור למטה
מדרבנן ומשני וי' ופרך
למילי לא שניי תרומה
ומשני מפני המחלוקת
ואין מחלוקת זה לשון
פלוגתא ובי' עשרים
ניכרים כדאמר פסק כל
וי' של קל טעמא
ראשונה לא נתייה וי'
יעוד דפליגי. ניב לפי
פירוט י' דקאמר ועוד כ'
יהיה המחלוקת זו לשון
פלוגתא ויקל:

רבינו חננאל (הושך)

ואמרין אמאי מוקמת ליה
לי ישמעאל כבי' ששים
דליכא מיד דמיעקרא לא
בעי הפשט וניתוח ובסוף
כע' הא ר' יוסי הגלילי
בהדיא ור' יוסי הגלילי
דאוקמתא כב' מה תני
בבבא ור' יוסי הגלילי
אומר עולה שהקריבו בני
ישראל במדבר לא בעי
הפשט וניתוח אלא מאהל
מועד ואילך. ואסיקנא סמי
ר' ישמעאל כבי' ש' כבי'
רב פהדא האי קרא יהי
פירושה וישלח את נערי
בני ישראל ויעלו עולות
ככשים וזבחו זבחים
שלמים לה' פרים או
דלמא אידי ואידי פרים
העולות והשלמים בולן
פרים היו ואמרין מאי
נפקא מינה (מ"א) דהא
היה. ואמר ר' זוטרא
לפיוסוק טעמי כלומר אס
אלו ככשים ואלו פרים
קרא צריך לאפוקינהו
ואי לא (לא) צריך רב
אחא אבי גלוידי. ואמר
הרי עלי עולה כעולה
שהקריבו ישראל במדבר
מאי פר תמיית ליה או
ככש תיקו. נתן הסס אלו